

Primer ropanja ljudske imovine v Plavah in Škofljah je doslej najotipljivejši izraz politike hujškanja na nacionalno mržnjo, ki ga ni moč več prikriti s frazami, o socializmu, komunistu in internacionalizmu!

Splošna deklaracija o pravicah človeka

Prva točka posebne statute, ki nam jamči enakopravnost se glasi: »Pri upravljanju svojih področij bodo nastali Splošne deklaracije o človeških pravicah, sprejete v glavni skupščini OZN 10. decembra 1948, zato da bodo služili osnovne pravice in svobode, navedene v omejenih deklaracijah.«

Da bi sleherni Slovenec vedel kajšne so osnovne pravice in svobode, ki mu pritočujejo po spomenici o socialnem Splošno deklaracijo o človeških pravicah v celoti.

Ci. 1. — Vsa človeška bitja se rodijo svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 2. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 3. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 4. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 5. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 6. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 7. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 8. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 9. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 10. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 11. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 12. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 13. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 14. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 15. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 16. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 17. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 18. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 19. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 20. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 21. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 22. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 23. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 24. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

Ci. 25. — Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enaka po dostojanstvu in pravicah. Dan sta jim razumno in vestno razvijanje. Moralno in pravničajno odgovornost. Človek je po naravi svobodni in odgovoren za svoje delo. Človek mora služiti skupnosti ljudi.

(Nadaljevanje na 4. strani)

PO SCELBOVI IZJAVI DOPISNIKU «BORBE» Tudi goriškim in beneškim Slovincem morajo biti zajamčene njihove pravice

Tako upajo tudi v Beogradu in poudarjajo, da italijanski tisk ne bi smel več zastrupljati odnosov med obema državama

(Od našega dopisnika)
BEGRAD, 11. — Beograjski politični krogi pozdravljajo izjavo predsednika italijanske vlade Scelbe dopisniku «BORBE», da bo izvedba določil posebnega statističnega urada, ki bo služil za potrebe celotnega italijanskega področja, kar je za Italijo v interesu popolnega medsebojnega zaupanja in prijaznosti med obema državama.

Jugoslovanska javnost se glasila z mnenjem, da uživa italijanski tisk, svoboda v tolikšni meri da novinari lahko neodgovorno s svojim pisanim ustvarjajo ozračje, ki ogroža mir v svetu. Ali ni zastrupljanje odnosov med narodoma, ki v prvi vrsti proti lastnemu narodu, ki ga na ta način pripravljajo na nove pustološčine, ki po dosedanjih izkušnjah lahko samo prinesejo italijanskemu ljudstvu le nove nesreče? Zdaj, po podpisu sporazuma o Trstu, pričakuje jugoslovanska javnost od italijanskega tiska, da bo s pravnimi obveznostmi svojega ljudstva o jugoslovanski stvarnosti, z zavzemanjem za spoštovanje pravic jugoslovanske manjšine v Italiji, z žigosanimi sovinnimi in iredentističnimi tendencami izglasoval, ki ogrožajo mir in prijaznost med narodoma.

BEGRAD, 11. — Predsednik republike maršal Tito je sprejel danes v Belem dvoru izrednega in polnomočnega veleposlanika ZSSR v Jugoslaviji Vasilija Valjkova, ki ga je zaprosil za sprejem. Predsednik republike se je zadržal s sovjetskim veleposlanikom v krajšem razgovoru.

Okrog 18 ure sta Kardelj in Bakarić prispeela s svojim spremetvom v Haršund, letno rezidenco predsednika švedske vlade, pri katerem sta bila gosta na večerji, ki je bila pripravljena njima na čast. Danes popoldne je predsednik švedske vlade Erlander prireditelju kosila na čast visokih jugoslovanskih gostov, ki sta zatem odpotovala v Stockholm.

Vasilij Valjkov pri maršalu Titu

BEGRAD, 11. — Predsednik republike maršal Tito je sprejel danes v Belem dvoru izrednega in polnomočnega veleposlanika ZSSR v Jugoslaviji Vasilija Valjkova, ki ga je zaprosil za sprejem. Predsednik republike se je zadržal s sovjetskim veleposlanikom v krajšem razgovoru.

Kominformovski miljski župan ropa ljudsko imovino v šolah Plavij in Škofljah

Po tej logiki bi moral v kratkem začeti rušiti ceste, vodovod in druge naprave - Doslej najhujši izraz vidaljevskega šovinističnega hujškanja - Intervencija dr. J. Dekleve

Miljski kominformisti, ki imajo v rokah občino so pričeli po vseh, ki bodo pripadle Jugoslaviji, z naravnost vandalskim odnašanjem občinskega premoženja.

V nedeljo so tako prišli na Plavje in odpeleži vasi učila, celoten inventar strokovnih učiteljev (pisalni stroj, šivalni stroj itd.) in kuharske šole. Govore pa da bodo odpeleži tudi ostalo šolsko opremo. Pisalni stroj je odnesel osebno kominformovski župan. To početje pa je doseglo višek na Škofljah, kjer večerji sploh ni bilo pouka, ker so odpeleži vse in tudi solske klopi.

Sola nudi sedaj naravnost obupen videz. Večerji popoldne je bila učilnica na levi poleg glavnega vhoda popolnoma gola, medtem ko so bile v učilnicah na desni strani štiri stolci, ki so bili odpeleži. Stih meji na kriminalni barbarski, prišla iz Vidalijskega centralnega komiteja, ki je postal glavni štab za hujškanje Slovencev proti Italijanom in narobe. Saj je dovolj prečitati njegovo učeničajno poročilo na tem CK kjer vedno bolj odločno zmerja italijansko vlado, da je dobila premoženje, hkrati pa prečitati, kaj piše o tem «Delo», ki s svoji strani hujška Slovence, češ da so prodali Italijanom itd. Ropanje ljudske imovine v Škofljah po nalogu kominformističnega župana in njegovega komandanta Vidalijskega je do sedaj najhujši izraz vidaljevskega šovinističnega politikatstva.

Ce pomislimo, kako daleč bo kominformovskega miljskega župana odvedla njegova logika uničevanja vseh javnih naprav in lastnine na področju, ki je priključeno Jugoslaviji, potem lahko pričakujemo, da bo v prihodnosti tudi v Škofljah, ki so delitalijanskega politikatstva.

Ce pomislimo, kako daleč bo kominformovskega miljskega župana odvedla njegova logika uničevanja vseh javnih naprav in lastnine na področju, ki je priključeno Jugoslaviji, potem lahko pričakujemo, da bo v prihodnosti tudi v Škofljah, ki so delitalijanskega politikatstva.

LR Kitajska izsilila znatne koncesije od ZSSR

Do 31. maja 1955 bo ZSSR izpraznila Por Artur in ga vrnila Kitajski - Konec mešanih družb v Sinkiangu - Sovjetska gospodarska pomoč Kitajski - Znak za okrepitev kitajskih pozicij

MOSKVA, 11. — Moskovski tisk je oddal poročilo o razgovorih med obiskom sovjetske delegacije, ki sta jo sestavljali Mikita Hruščev in maršal Bulganin, v Pekingu in skupno sovjetsko-kitajsko izjavo, ki je bila objavljena ob enem. Izjava sporoča med drugim, da bo ZSSR vrnila Kitajski Por Artur.

Kot pravi poročilo o pekinjskih razgovorih, ki so bili ob izpisi običajne ustanovitvene kitajske ljudske republike in ki so se jih udeleževali predstojnik Sovjetskega Maocung, Cuenaj, Hruščev in Bulganin, so na njih govorili o naslednjih vprašanih.

Splošna vprašanja mednarodne politike; odnosi z Japonsko, uporaba Port Artura, gradnja železnice iz Laokajua na Kitajskem v Almo Ato v ZSSR in iz Ozelina v Ulao Batov; dodelitev kreditov Kitajski v višini 520 milijonov rubljev; protokol, ki predvideva pomoč 400 milijonov rubljev Kitajski za graditev 14 industrijskih objektov, prenehanje mešanih družb v Sinkiangu.

Sovjetsko-kitajska izjava govori o popolnem sodelovanju med ZSSR in LR Kitajsko na osnovi sovjetsko-kitajske pogodbe od 14. februarja 1950 in izjavi, da se bosta obe vladi posvetovali o vseh vprašanih, ki zadevata obe državi da bi skupno podzemljali ukrepe, ki bi se obema vlada zdeli potrebni za ohranjanje miru in varnosti na Daljnem vzhodu.

Zenevska konferenca, nadaljuje izjava, je pokazala plodnost poskusov za ohranitev miru v Aziji in prispevala k neuspehu politike ZDA, pri čemer je dokazala nenormalnost položaja, ki je nastal zaradi ameriškega Fomze in zaradi razdelitve Koreje. Nato pravi izjava, da bosta obe vladi predlagali, naj se kmalu skliče konferenca za rešitev korejskega vprašanja.

O Japonski pravi izjava, da bi morala dobiti neodvisnost, da pa so ZDA s kriticno političnim sporazuma evsi-tilne separato mirovno pogodbo iz San Franciscosa.

Končno izraza izjava upanje, da bo japonsko ljudstvo našlo dovolj moči, da bo popopravilo položaj in se izrekla za vzpostavitev gospodarskih in drugih odnosov z Japonsko. Glede Port Artura pravi poročilo o razgovorih: »Zaradi prenehanja korejske vojne in okrepitev LR Kitajske sta se obe vladi sporazumeli, da se bodo sovjetske čete umakile iz Port Artura in da bodo vse naprave v tem mestu izdane Kitajskim oblastem 31. maja 1955.«

Končno pravi poročilo, da je bil dosežen sporazum o iz-

Umerjene besede predstavnikov Francije, Velike Britanije in SZ

Na obeh straneh se ugovarja, da je sedaj dana možnost ugledne nasprotij

NEW YORK, 11. — Politični odbor OZN je danes začel razpravo o razorožitvi, čem je govornik britanski delegat Selwyn Lloyd, ki je med drugim poudaril, da je sedaj dana možnost napredovanja pri razorožitvi o razorožitvi. »Ne moremo pričakovati, da izjava Lloydja da bo mogoče izvajanje popolnega in obsevnega razorožitvenega načrta, dokler ne pride do splošne populativne mednarodne napetosti, gotovo pa je, da bomo zmajšali napetost in po večini mesečnega zaupanja, da tu pripravimo razorožitven načrt in če se sporazumemo.«

Selwyn Lloyd je nato obrazložil glavne točke francosko-britanske spomenice, ki je bila v Londonu predložena razorožitvenemu pododboru. Francosko-britanski načrt predvideva razorožitve v etapah: 1. določeno zbiranje tako imenovanega klasičnega orožja in oboroženih oddelkov; 2. ukrepe za odpravo atomskega orožja in orožja za množično uničevanje; 3. razširitev oblasti nadzorstvenega organzama, tako da bi ta organizacija lahko ugotovila izvajanje teh ukrepov in morebitne kršitve. Lloyd je poudaril, da je vprašanje razorožitve ključ za sleherni razorožitveni sistem. Nadzorstveni organzem se mora na podlagi francosko-britanskega načrta ustanoviti v prvotni fazi razorožitve, da bo ta etapa deljansko izvedena.

Glede določbe načrta, ki preprečuje uporabo atomskega orožja razen v primeru obrambe proti napadu, je Lloyd poudaril, da bi po njegovu mnenju uporaba atomskega orožja kot odgovor na napad predstavljala močno oviro za vsakršni poizkus napada.

Francoski delegat Jules Moch je izrazil zadovoljstvo, da je sovjetska delegacija sprivkral napravila korak naprej.

Moch je vsaki komentar predložil sovjetski predlog, da bi bilo potrebno priti do besede o katerem bodo vsi soglasni. Korak, ki sta ga napravili Francija in Anglija s svojim načrtom, je sedaj spopolnjen s sovjetskim prist-

LR Kitajska izsilila znatne koncesije od ZSSR

Do 31. maja 1955 bo ZSSR izpraznila Por Artur in ga vrnila Kitajski - Konec mešanih družb v Sinkiangu - Sovjetska gospodarska pomoč Kitajski - Znak za okrepitev kitajskih pozicij

MOSKVA, 11. — Moskovski tisk je oddal poročilo o razgovorih med obiskom sovjetske delegacije, ki sta jo sestavljali Mikita Hruščev in maršal Bulganin, v Pekingu in skupno sovjetsko-kitajsko izjavo, ki je bila objavljena ob enem. Izjava sporoča med drugim, da bo ZSSR vrnila Kitajski Por Artur.

Kot pravi poročilo o pekinjskih razgovorih, ki so bili ob izpisi običajne ustanovitvene kitajske ljudske republike in ki so se jih udeleževali predstojnik Sovjetskega Maocung, Cuenaj, Hruščev in Bulganin, so na njih govorili o naslednjih vprašanih.

Splošna vprašanja mednarodne politike; odnosi z Japonsko, uporaba Port Artura, gradnja železnice iz Laokajua na Kitajskem v Almo Ato v ZSSR in iz Ozelina v Ulao Batov; dodelitev kreditov Kitajski v višini 520 milijonov rubljev; protokol, ki predvideva pomoč 400 milijonov rubljev Kitajski za graditev 14 industrijskih objektov, prenehanje mešanih družb v Sinkiangu.

Sovjetsko-kitajska izjava govori o popolnem sodelovanju med ZSSR in LR Kitajsko na osnovi sovjetsko-kitajske pogodbe od 14. februarja 1950 in izjavi, da se bosta obe vladi posvetovali o vseh vprašanih, ki zadevata obe državi da bi skupno podzemljali ukrepe, ki bi se obema vlada zdeli potrebni za ohranjanje miru in varnosti na Daljnem vzhodu.

Zenevska konferenca, nadaljuje izjava, je pokazala plodnost poskusov za ohranitev miru v Aziji in prispevala k neuspehu politike ZDA, pri čemer je dokazala nenormalnost položaja, ki je nastal zaradi ameriškega Fomze in zaradi razdelitve Koreje. Nato pravi izjava, da bosta obe vladi predlagali, naj se kmalu skliče konferenca za rešitev korejskega vprašanja.

O Japonski pravi izjava, da bi morala dobiti neodvisnost, da pa so ZDA s kriticno političnim sporazuma evsi-tilne separato mirovno pogodbo iz San Franciscosa.

Končno izraza izjava upanje, da bo japonsko ljudstvo našlo dovolj moči, da bo popopravilo položaj in se izrekla za vzpostavitev gospodarskih in drugih odnosov z Japonsko. Glede Port Artura pravi poročilo o razgovorih: »Zaradi prenehanja korejske vojne in okrepitev LR Kitajske sta se obe vladi sporazumeli, da se bodo sovjetske čete umakile iz Port Artura in da bodo vse naprave v tem mestu izdane Kitajskim oblastem 31. maja 1955.«

Končno pravi poročilo, da je bil dosežen sporazum o iz-

Danes zunanepolitična debata v rimski poslanski zbornici

Med razpravo o proračunu zunanjega ministrstva bodo posebej govorili in glasovali o sporazumu o tržaškem vprašanju - Zaupnica je Scelbi že zagotovljena

(Od našega dopisnika)
RIM, 11. — Po uspešno prestani debati o tržaškem sporazumu v senatu čaka Scelbovo vlado nova parlamentarna preizkušnja. Jutri se začne v poslanski zbornici razprava o današnjem proračunu zunanjega ministrstva, ki bo torej zajel polovico sporazuma o Trstu vsa aktualna vprašanja italijanske zunanje politike, predvsem pa italijansko stališče do vprašanja evropske obrambe in delo novega zunanjega ministra Martinea iz londonski konferenci devetih.

Razprava obeta biti dolga, saj gre pri italijanskih odnosih do atlantske organizacije in do nemške oborožitve, o vprašanju, ob katerem opozicija vlado najhuj napada, za vprašanje, ki kar najbolj zavira tudi indig glasovanja se ne bi smel mnogo razlikovati od onega v senatu. Negotovo je samo še stališče monarhistov, ki v senatu niso prisostvovali glasovanju o zaupnici. Verjetno pa bodo Laurovi monarhisti glasovali za vlado, medtem ko se bodo Covellijski monarhisti v senatu in zapustili dvorano; nekateri pa trdijo, da bi utegnili poslanci PNM tudi glasovati proti. Vendar zaupnica vladi ni v nevarnosti.

Ceprav se obeta dolga debata, bo njeno trajanje vendarle omejeno. Zunanji minister Martini, ki mora debatati zaključiti, mora biti 20. oktobra v Parizu na novem sestanku devetih držav, medtem ko se 21. oktobra začne, prav tako v Parizu, izredno zasedanje atlantskega sveta. Smilijo pa, da bi želeli kominformisti debatati zavreči, da bi moral Martini odločiti očitih tih brez parlamentarne odobritve londonskih sklepov. Na notranjepolitičnem področju so zabeležili, da De Marsanich ni več glavni tajnik MSI, temveč da je prevzel bolj čisto predsedniško funkcijo; medtem ko je bil za tajnika izvoljen poslanec Arturo Michellini.

Delavci v mlinskih, rižarnah in industriji tessenin, ki so v zadnjem času izvedli dve stavelki, so sklenili prošnjo za dvostravno splošno stavko, ki bo trajala od 20. oktobra. Stavkalci bodo, ker delodalci nečije obnoviti že davno zapadle delovne poganje, Stavko so proglasile sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL.

A. P.

Odnosi med delavci in delodajalci v Ameriki

Združene države Amerike spadajo med tiste države, kjer se je že zdavnaj skušala doseči sodelovanje med delavci in delodajalci, obtem pa je treba reči, da ni prava delavce glede njihovega vpliva in posega v upravljanje podjetja, nikjer tako neznatna kot je tu. Že konec prejšnjega in v začetku tega stoletja, so se v nekaterih večjih podjetjih ustanovljala nekakšna reprezentativna telesa delavcev, s pomočjo katerih se je imelo zagotoviti sodelovanje z upravo podjetja. V ču- prve svetovne vojne so naprej nekateri uradni vlada- ni organi, zlasti od leta 1917 naprej (National War Labor Board), poskušali ustanoviti v podjetjih takšna telesa, ki bi v njih bili zastopani tako delavci kot delodajalci. V cilju, da bi se v obstoje- čih vojni okoliščinah poveča proizvodnja, kakor tudi, da bi preprečili medsebojne spore.

Po končani prvi svetovni vojni, v času, ko so se sin- dikati močno okrepili, so se delodajalci, da bi paralizira- li delo sindikalnih organizacij, skušali ustvariti v svojih podjetjih takšne delavske organe, ki bi jim mogli za- gotoviti razredni mir in pol- no kontrolo nad njimi, hkrati pa jih odtrgati od sindi- katov. Tako so bile na iniciat- ivo delodajalcev osnovane tako imenovane company uni- ons, ki bi imele zamenjati sindikate, in katerih so bili člani in voditelji povsem od- ravni od delodajalca, ki se mu je reševal primeru ne- želi, mogli postaviti po robu. To so v resnici bile tipične paternalistične ustanove.

Ko je prišel na predsedni- sko mesto Roosevelt, so se v njih vidi začelo krepko raz- žene različni faktor družbene- ga življenja države. Deloda- jali so na to odgovorili s povečanjem števila company unions, toda z zakonom o delovnih odnosih, ki je bil iz- dan in objavljen leta 1935, je bilo prepovedano, da bi delodajalci kontrolirali kate- ri koli delavsko organizaci- jo. Zaradi tega je dobršno delo company unions, kar jih je ostalo pa je tendenca, da bi se company unions iz pove- žavanja in sindikalne organizacije, ki v njih pogajanja in skle- paje kolektivne pogodbe. Srečevali pa so bile com- pany unions in ostale obli- ke sindikalnega sodelova- nja, ki so jih pogajali ali neposredno usta- novljali delodajalci, več ali manj iz njihova orodja.

V času druge svetovne voj- ne so bili v vrsti ameriških podjetij ustanovljeni mešani proizvajalci odbori, in sicer na iniciativo Sveta za voj- no proizvodnjo. Vlada sicer ni stvarila ni postavila tako- revno ustanovi, ki bi odbori porabila je ves svoj apar- at, potrebna finančna sred- stva za propagando mešanih odborov. V to svrhu se je iz- dal celo tedenski časopis, ki je mešanih odborov. V je stroglo določena: poveča- nje proizvodnje. Nekateri teh odborov so bili zelo aktivni pri izpolnjevanju svojih na- leg, v tem ko so drugi obstaj- ali samo na papirju, ali pa so se omejevali na deklarativ- no izjavljanje svojega patrio- tičnega občinstva, da se je ne izpolnijo sprejete nalo- ge dela lotiti, tako da so bi- le stalne spremembe.

Odbori pa so ustanovljali na osnovi sporazuma med delodajalci in delavci, po na-

Jugoslovanska - anglo - ameriška razmejitvena komisija na delu, da zakoloci novo mejo med conama A in B

A BEVAN O IZKUŠNJA H KITAJSKE REVOLUCIJE

VLOGA KITAJSKIH KOMUNISTOV

Objavljamo sledeče zanimi- ve misli in vtise voditelja laburistične levice Aneurina Bevana, zavedajočega današnji Kitajski in njene probleme. V prvi vrsti zaradi tega, ker nam z njimi odkriva dolo- čeno stvarno stanje, ki nam je bilo doslej bolj ali manj nejasno, a je koristno, da se z njim seznanimo v kolikor gre za državo, katere po- membost in vloga v svetu postajata čedalje večji in odločilnejši.

Pisali smo že, da je nedol- go tega obiskala Kitajsko de- legacija predstavnikov britan- ske laburistične stranke, ki ji načeloval Atleee. Objavili smo vtise, ki jih je le-ta na- pisal za britanski tisk, potem ko se je delegacija vrnila iz omenjenega potovanja. Objav- ili smo dalje nekaj tega, kar je v zvezi s tem potovanjem napisal Aneurin Bevan, ki je tudi bil član delegacije, ki je obiskala Moskvo in zatem Pe- king, kar sta glede Kitajske izjavila in zapisala ta dva od- govorna britanska politična voditelja ni samo zanimivo, ampak ima poleg tega svojo politično vrednost, posebno če upoštevamo, da predstavlja- ta najmočnejšo britansko opo- zicijsko stranko, ki je bila po končani vojni delj časa na oblasti. Značilno in nadvse važno je, da je njuno gleda- nje na Kitajsko in njene pro- bleme, kakor tudi odnos, ki ga kažejo do te države, naz- vidic določenim kritičnim sta- višcem in pripombam glede nekaterih gospodarskih, druž- benih in političnih pojavov, kakor tudi možnost v njenem nadaljnem razvoju, popolno- ma pozitivno.

Bržda je sledeči članek, ki ga je napisal Aneurin Bevan za beograjsko «Politiko», naj- zanimivejši od vseh, kar jih je bilo napisanih o kitajski problematiki in Kitajski, po- tem ko se je laburistična stran- ka vrnila s svojega obiska.

Španija dežela revščine in zaostalosti

(Nadaljevanje in konec)

Ko so kmalu po vojni v Zdrženih narodih pod pri- tikom svetovnega javnega mnjenja obsodili diktatorski režim v Španiji, se je Fran- co počutil zelo osamljenega in zato se je tudi potuhnil in možal. Toda njegovi vneti zavrniki iz Vatikana in nekateri kapitalistični krogi na zapadu so mu vne- to pomagali krečiti pot v mednarodno politično areno. Najprej so začeli prihajati v Španijo tuji turisti. Ro- mantike in eksotike željni evropski in ameriški kapi- talisti so preplavili hotele v mestih in kopalnicah. Fran- co je to zelo prav prilo- žnost, da se sam zaradi pridobitnih de- zav, ampak predvsem za- radi propagande. On misli, da je svet že na vse pozabil in da se zopet lahko uve- ljubavi. In res mu nekateri zahodni navizirji gredo na limance. Kaj hoče! Jug, serenade, bikorbe so pri- kladni stvari in človek pri- tem ne opazi nikarkršne dik- tature. Javno je, da se ti- tuji niso skušali živjeti v življenje delavcev po pri- stanjih in tovarnah; tudi niso obiskali samotnih vasi

na esieraha, kajti v tem primeru bi se gotovo srečali z vse drugatnim življenjem, kot pa so ga videli v ho- telih.

Franco je bil s temi svo- jimimi prvimi uspehi afirmaci- zne zadovoljen in njegovo veselje je bilo popolnje, ko so mu prve ameriške ladje pripeljale orožje. Ameri- cani so namreč spoznali, da tako važnega strateškega položaja, kot ga ima Pire- nejski polotok, ni mogoče zanemarjati. Oni se ne ozi- rajajo na svetovno javno mne- nje, ker so preveč praktič- ni in preračunljivi v svojih obrambnih načrtih. Rezul- tat vsega tega je ta, da se tam sedaj pod vodstvom a- meriških inženirjev in te- hnikov gradijo nova moder- na letališča, pomorske baze in strateške poti. Franco se dobro zaveda, da ga Amerika potrebuje. Cim je začutil ob sebi močnega zavznika, se je poskušal na politični sa- hovitnici. «Hočemo Gibral- tar, Maroko...» je zavpil. Pri- redili so demonstracije za prikličitev britanskega o- porišča Španiji, toda pri tem se je zopet pokazal pravi obraz. Cim je stopila na uli- ce, je mladina takoj dala

dogodka v razvoju tovarne odkrito veselo, z njimi pa se veselo vsi narodi Jugoslavije, ki so žrtvovali ogromna sred- stva, da je lahko sredi tuj- skega polja zrasel industri- ski kolos, na katerega smo lahko ponosni. Vsi pa se ve- selimo tega dogodka tudi za- radi tega, ker pomeni proiz- vodnja aluminija v Kidriče- vom velik korak v razvoju jugoslovanskih proizvodnih si- sil in s tem tudi nov korak na poti k stalnemu dviganju življenjskega standarda. Za- čete proizvodnje aluminija v novi tovarni pa pomeni tudi velik uspeh in stalnem pri- zadevanju, izkoriščati doma- če rudninske bogastvo. Tako bo v bodoče namesto boksita izvažali v tujino aluminij, ki bo prinesel neprimerno več tujih deviz, kakor izvoz bo- ksita.

Seveda pa prve tona alumini- ja v Kidričevem niso zgolj rezultat truda in velikih napo- rav graditeljev nove tovarne in mladega delovnega kolekt- iva. V teh tonah aluminija ti- či tudi delo rudarjev v Za- hodni Bosni in Istri, ki so na- kopalni potreben boksit, nada- lejš delo velenjskih in zagor- skih rudarjev, ki dajejo pod- jetju velike količine premoga ter delo kolektiva v Lukovcu v Bosni, ki izdeluje potrebne- vse količine sode. Nasledel- pa so te prve tona aluminija tudi velik uspeh graditeljev hidroelektrarn, kajti električ-

še vedno terorizira po deže- li in polni ječe s španskimi rodoljubi, katoliška cerkev pa čvrsto drži neuko ljud- stvo v sponah srednjeveške- ga mračništva. Toda ideja svoboda je močno zakorenin- jena v srcih vseh Špancev. Ko bo čas dozorel, bo ta ideja postaja stvarnost.

BORIS KOVSCA

Na Kitajskem je kmet v resnici lastnik svoje zemlje, Davki, ki jih mora plačati, so natančno določeni, kmetom pa je zagotovljeno, da se ti ne bodo povečali. Prednosti, ki jih uživa, so prejkone bolj simbolične, kot pa resnične, zakaj cene proizvodov, ki so mu potrebni, nadzoruje vlada. Sedaj je kmet zadovoljen s svojim položajem na tržišču, in težko je predpostaviti, da bi vlada kar koli podvezla, kar bi ga utegnolo vzmerniti. Ki- tajski komunisti vodijo na va- si zelo oprežno politiko. V tem pogledu so podobni Ju- goslovonom.

Po končani seji so se člani upravnega odbora z gosti podali v dvorano elektroli- ze, ki predstavlja srce celotnega obrata. Preden pa so odšli, so po navsetu tehnikov odlo- žili ročne ure, zakaj v obratu elektrolize, kjer se v debelih prevodnikih pretaka 45.000 am- perov električne energije, so lahko močna magnetna polja, da lahko povzročijo ekvove zeleznih delov v urah.

Kmalu po enajsti uri so iz- korita ene izmed dvajset pe- či, ki že obratujejo, začeli za- jemati žareči tekoči aluminij in ga vlivati v teži lonec, ki ga je do mesta pripeljal most- ni žerjav. Z obrazov delavcev, ki so zajemali tekočo kovi- no, je sijalo veselje in zado- voljstvo. Ti delavci niso v to- varni morda od večera; po- večini so sodelovali že pri gradnji, zlasti pa pri montaži, in so se nato vključili v kole- kktiv tovarne.

Iz obrate elektrolize so prve tona te tekočega aluminija prepeljali v nedavno dograje- no livarno, kjer so vili tudi prve bloke aluminija.

V elektrolizi so začeli prvih dvajset peči kuriti že pred- tedni, proizvodni proces pa se je začel pred desetimi dnevi. V kratkem bo začelo dajati aluminij nadaljnjih 20 peči, ta- ko da bo v prvi fazi obratova.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Liubljana dobi dva astronomska observatorija

Astronomija Opazovanje zvezd, Marsikoda ima o tem še starijše pojme. Mnogi si pred- ograde za vedno tako, kot solniti; ali pa tako, kot jih je danes uporabljajo na raz- liknih praktičnih, kolektarnih in rekreativnih oglaših: kot stare novi, navadno kljukastimi no- ostenro, sivo bradve, z za- skrašno črno haljo, zavite v stozčasto krobovino, ali pa v stozčastih klubokom, okra- njevala njihovo delo predstavi- tina; kot nekaj poveljem skriv- nosnosti, ki so po njihovem skr- vnenju možne, ki po ne za no- čnega, ki opazujejo daljno- knjivami, ki jih nihče drug ni ne zaznane. Ne! Tako pred- nje stava bi bila zmotna.

Zato tudi astronomija ni nika- ka skrivnostna današ- neprava je na tem področju digovanega. Astronomija je

danes znanost, kot je znanost je vrsta drugih panog, ki pro- učujejo naše življenje.

Liubljana bo torej dobila moderno zvezdarno, pravza- praz celo dve. Doslej Sloven- ci astronomske opazovalnice nismo imeli, čeprav ima naša univerza tudi svoj astro- nomski inštitut. Je pa astro- nomija v vsej Jugoslaviji slabše razvita. In prav zato sta v vsej državi šele dve zvezdarni. Ena je na Vračar- u pri Beogradu, druga v Maksimiru, parku Zagreba. Tretja bo v Ljubljani, na znane- rem hribu Golovcu.

Golovec je od mestnega sre- dišča nekoliko vstran. Tujci obiskovalci tega ljubljanskega hriba ne poznajo, ker res ni na njem ničesar posebnega. Toda če ste si z ljubljans- kega gradu ogledovali nepo- sredno okolico mesta, ste mor- da opazili na vzhodni strani Liubljane, približno v isti vi- sini kot je Grad, na majhn- em griču onstran Grubarje- vega kanala belo hišico. To je stavba bodočega astro-

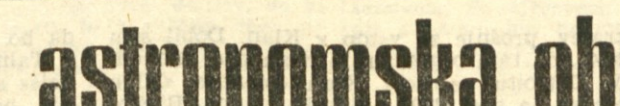
nomskega observatorija na Golovcu. Da je bila to nekda- šnja hišica, ki pa je propadla, da je kasneje stavba služila kot atelje nekemu slikarju, to je brez pomena. Toda prva bela hišica sredi zelenja je namenjena za novo astro- nomsko opazovalnico Ljublja- ne. Cemu prav Golovec? Pr- votno so namerali ljubljans- ko zvezdarno postaviti na Šišenskem hribu, ki je bolj prikladen, bolj dostopen. Toda na Golovcu poslopie že stoji in stroški bodo z obno- vo in ureditvijo znatno manj- ši kot pa z zidavo novega po- slopia. Razen tega je Golo- vec toliko odmaknjen od me- sta, da astronomom pri opa- zovanju zvezd ne bodo mo- tile mestne luči, ne prah, ne trušna industrija. Tako bo za- puščena stavba služila na- predku naše mlade astronom- ske znanosti. Seveda bodo stavbo preuredili. Razen tega nameravajo zgraditi v bližini tujih objektov, med kateri- mi bo tudi kupola, ki je ta- ko značilna za vse astronom- ske opazovalnice. V stranskih stavbah nameravajo postaviti inštrumente za geofizikalne meritve. Tudi s tem se bodo namreč ukvarjali v novem astronomskem observatoriju. Liubljana ima namreč ugo- dne pogoje za razvoj seizmo- metro, kot pravimo s tujo besedo vedi o potresih. Toda o tem kasneje.

Zvezdarno si navadno pred- stavljamo kot okroglo poslop- je s kupolo. Tako bo tudi ljub- ljanska zvezdarna. Streha, ki bo v obliki pokroge, je najpriklad- nejša za vrtenje, razen tega tudi za odpiranje. Pod ku- pulo je namreč spravljena cev teleskopa s katerim opozuje- mo zvezde. In če hočemo tele- skop uporabiti in ga na- ravnavati v nočno nebo, je se- voda treba stroho odpreti. To- da mnogo važnejša od kupo- le je neka druga stvar. To so daljnogledi in druge pri- pravke. Kako je to?

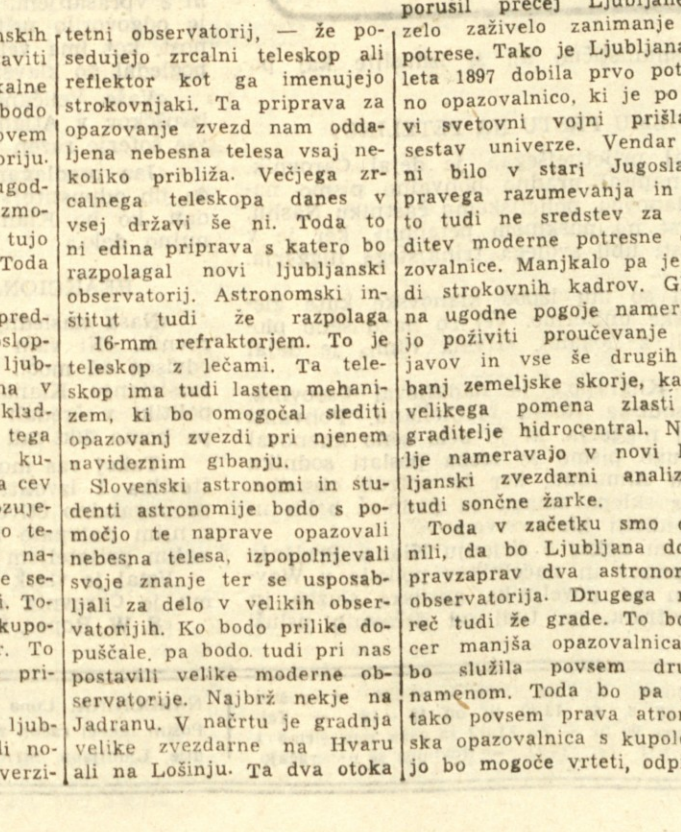
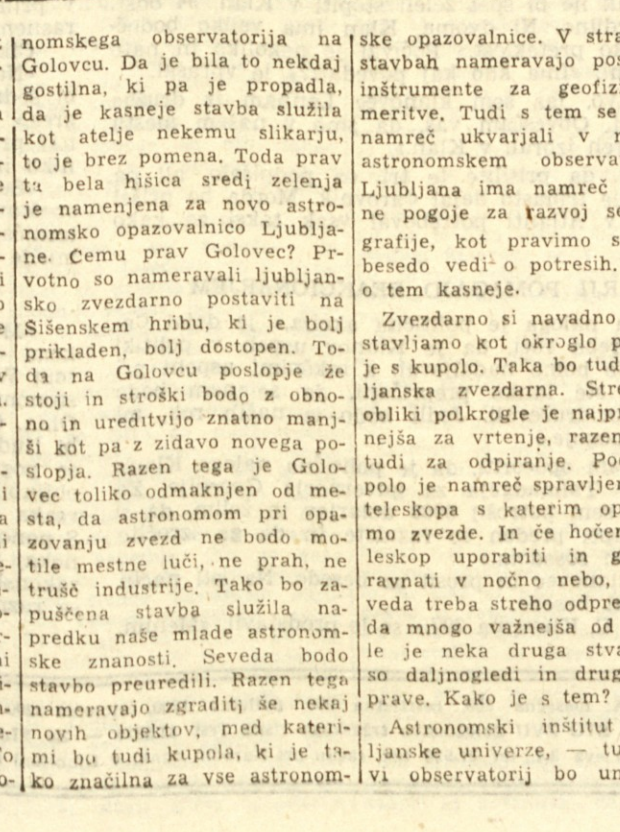
Astronomski inštitut ljub- ljanske univerze, — tudi no- vi observatorij bo univerzi- sta najbolj prikladna za to.

Opazovanje zvezd, to pa ne bo edino s čimer se namerav- ajo ukvarjati v novem astro- nomskem observatoriju Ljub- ljane. Ko je leta 1895 potres porušil precej Liubljane je zelo zaživelo zanimanje za potrese. Tako je Liubljana že leta 1897 dobila prvo potres- no opazovalnico, ki je po pr- vi svetovni vojni prišla v sestav univerze. Vendar pa ni bilo v stari Jugoslaviji pravega razumevanja in za- to tudi ne sredstev za ure- ditve moderne potresne opa- zovalnice. Manjkalo pa je tu- di strokovnih kadrov. Glede na ugodne pogoje namerava- jo poživiti proučevanje po- živjav in vse še drugih ge- banj zemeljske skorje, kar je velik pomena zlasti za graditelje hidrocentral. Nada- lejše nameravajo v novi ljub- ljanski zvezdarni analizirati tudi sončne žarke.

Toda v začetku smo ome- nili, da bo Liubljana dobila pravzaprav dva astronomska observatorija. Druga namre- č tudi že grada. To bo si- cer manjša opazovalnica, ki bo služila povsem drugim namenom. Toda bo pa prav tako posevno prava astronoms- ka opazovalnica s kupolo, ki jo bo mogoče vrteti, odpirati,

Pogled na Portorož

Zgradili so jo na stehi ru- darskega inštituta. Visok o- krogel stolp z majhnimi okni vzbujajo pozornost vseh, ki ho- djajo mimo.

Rudarji in zvezde? Kako gre to skupaj? Vsa tako bo- verjetno povprečaje marsi- kdo. Res je to malce čudno, pa vendar gre vseeno skupaj. Podobne observatorije imajo vse rufarske akademije. Tu- di rudarski inženirji morajo imeti osnovno znanje astro- nomije. Zato, da se na podlagi zvezd orientirajo z načrti rud. nikov tudi na takem terenu, kjer ni izvedena triangulaci- ja. V Evropi je še malo takih predelov. Toda vsi rudarski inženirji morajo biti prav ta- ko kot za delo na domačem terenu usposobljeni za delo v Afriki ali Aziji ali kjerkoli po svetu. Zato torej gradijo na vrhu rudarskega inštituta novo stavbo, ki bo služila za usposabljanje rudarskih inže- nirjev in za spoznavanje as- tronometrije. To stavbo so na- meravali zgraditi že ob gra- dnji inštituta. Toda noslopie siona hitro roklo dozidati prvo leto okupacije, potem pa je ostalo nedograjeno do nekaj let po vojni, ko pri njem usposobitvi tudi ni bilo ne- časa ne sredstev za popolno

izgradnjo Zdej bodo nadokna- dili zamujeno in Ljubljana bo dobila drugo zvezdarno. Dve astronomski opazovalnici? Ali ne bo to veliko? Ne! Služili bosta vsaka svojemu cilju: Toda vendar bosta obe imele vseeno nekaj skupnega; služiti razvoju mlade slovenske astronomske vede. To svojo nalogo pa bosta prav gotovo izpolnjevali.

Maocung je bolj zamotana osebnost. On ima nekakšen nagonski smisel za svoje ljud- stvo. To je prišlo posebno do izraza v teku dolgih let državljanske vojne, ki jo je on vodil z nenavadno nadarje- nostjo.

Nova odlična vrsta breskve

Ameriške poskusne postaje so vzgojile novo krasno vr- sto breskve, ki so jo imeno- vali erdečo kroglo, in ki ima sijajno zlatoderčo barvo, čvrsto meso in zelo dober okus. Sadike so že izročili nekaterim sadjarjem in ra- vanjavci, da bodo drevesca no- ve breskve ameriški sadjarji lahko dobili že leta 1955, 3 ali 4 leta kasneje bo pa že nova breskve na trgu. Verjet- no pa bo potrebno še nekaj let, preden bo nova breskve na razpolago tudi drugim nar- odom. Nova breskve je zlasti primerna za podnebja, ki so podobna podnebnju na ame- riški pacifiški obali.

VREME Vremenska napoved za danes: Menjšje oblačno vreme s krajevnimi razjasnitvami. Pozneje se bo zopet nekoliko pooblačilo. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 16,5 stopinj; najnižja pa 9,1 stopinj.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO
Opozarjamo vas na sledeče oddaje: Koper: 20.000 E. W. Ferrari: «Slije grobja», komična opera v 3 dejanjih. — Trst II: 19.05 Sola in vzgoja. — Trst I: 21.00: Simfonični koncert, dirigent Aladar James. — Slovenija: 17.10: Popoldanski simfonični koncert.

Splošna deklaracija o pravicah človeka

(Nadaljevanje s 1. strani)

oskrbo in potrebne socialne službe; pravico ima do varnosti v primeru brezposelnosti, bolezn, delaznemosti, vdovstva, ali drugih primerov izgube lastnih sredstev za preživljanje zaradi okoliščin, ki so neodvisne od njegove volje. 2. Mati in otrok imata pravico do posebne pomoči in zaščite. Vsi otroci, rojeni v zakonit ali izven zakona, uživajo isto socialno zaščito. Čl. 26. — 1. Vsakdo ima pravico do izobrazbe. Šolska vzgoja mora biti brezplačna, vsaj kar se tiče osnovne izobrazbe. Osnovno šolanje je obvezno. Tehnično in strokovno šolanje se mora razširiti. Dostop v višje šole mora biti odprt za vse, v populni enakopravnosti in v skladu s sposobnostmi. 2. Šolska vzgoja mora stremeti za popolnim razvojem človeške osebnosti in za krepitvijo spoštovanja pravic človeka in osnovnih svobod. Spodbujati mora razumevanje, strpnost in prijateljstvo med vsemimi narodi in med verskimi skupinami; oti mora v pomoč razvoj delavnosti Zdravnih narodov za ohranjanje miru. 3. Stari imajo v prvi vrsti pravico do izbire vrste izobrazbe, ki naj je bodo deležni njihovi otroci.

Čl. 27. — 1. Vsakdo ima pravico do svobodnega udeležbe v kulturnem življenju skupnosti, do uživanja umetnosti in udeležbe pri razvijanju in razvijanju pri krasnostih, ki iz njega izhajajo. 2. Vsakdo ima pravico do zaščite moralnih in materialnih koristi, ki izhajajo iz vsake znanstvene, literarne ali umetniške storitve, katere avtor je.

Čl. 28. — Vsakdo ima pravico do tega, da na družbenem in mednarodnem področju velja tak red, v katerem se lahko v celoti razvijejo pravice in svobode. Čl. 29. — 1. Posameznik ima dolžnosti do skupnosti, kajti samo v njej je mogoče svobodno in popolnoma razvijati svoje osebnosti. 2. V uveljavljanju svojih pravic in uživanju svojih svobod je vsakdo povzavljen enolično omejevanje, ki jih določa zakon, in to samo z namenom, da se zagotovijo spoštovanje pravic in svobod drugih in da se zadovoljijo upravne zahteve morala, javnega reda in splošne blaginje v demokratični družbi. 3. Človek pravica in svobode ni mogoče v nobenem primeru izvzeti v nasprotju z namenom in načeli Zdravnih narodov.

Čl. 30. — Nobenega dolžila te deklaracije ni mogoče razlagati tako, da daje neki d.avi, skupini ali posamezniku kakršno koli pravico do delavnosti, ali dejanj, katerih namen je uničenje v tej deklaraciji proglašeni pravic in svobod.

Potres v Furlaniji

VIDEM. 11. — Ob 17.46 so v Furlaniji čutili močan potresni sunki. V Videmu so na nekaterih hišah popokali zidovi in se razblele šipe. V Tolmeu so čutili tri potresne sunke. Tretji je bil najmočnejši, ki pa ni povzročil škod. V Tarcentu je bilo več poslopj poskodovanih. V nekaterih trgovinah je blago popadalo s polic in izloženih oknih in razblelo šipe. Močno so je potresni sunki čutili v Tricisimo

SPORTNI DNEVNIK

MED NEDELJSKIMI SENZACIJAMA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Zmaga Triestine nad Juventus v Torinu

Bologna je kot gost premagala Romo, Torino pa Napoli Milan spet igral proti moštву, v katerem ni bilo vratarja.

REZULTATI:

Atalanta - Lazio	3-2
Catania - Milan	1-3
Inter - Pro Patria	2-0
Juventus - Triestina	1-2
Napoli - Torino	0-2
Roma - Bologna	3-4
Sampdoria - Fiorentina	3-3
Spal - Novara	2-1
Udinese - Genoa	3-0

LESTVICA:

Milan	4	4	0	13	2	8	
Inter	4	3	1	0	6	1	7
Bologna	4	3	0	11	9	6	
Triestina	4	3	0	1	6	6	
Napoli	4	2	1	1	7	5	
Juventus	4	2	1	1	9	7	5
Roma	4	2	1	1	8	7	5
Fiorentina	4	2	1	1	7	6	3
Atalanta	4	2	1	1	6	5	3
Spal	4	1	2	1	3	3	4
Torino	4	1	1	2	4	3	3
Sampdoria	4	1	1	2	7	10	3
Catania	4	1	0	3	9	9	2
Lazio	4	1	0	3	7	11	2
Genoa	4	0	2	3	7	2	2
Udinese	4	0	2	3	4	10	2
Novara	4	0	1	3	4	7	1
Pro Patria	4	0	1	3	2	6	1

Triestina je proti razmeroma slabotni Juventus izbrala najboljše taktiko. Približno tako, kot ji je pomagala v tekmi proti Sampdoriji. In pri tem je izpadlo tako, da se lahko reče, da je Triestina bolj igrala ter je njena zmaga zaslužena. Juventus je hotela igrati kakor se spodobi velikemu moštву, lepo po neki izdelani tehniki in ne kar tjavendan. Toda izkazalo se je, da so njeni igralci za tako dobro igranje nedorasli, vsaj v nedeljo so se tako pokazali. Triestini pa ni bilo do tega, da bi zadovoljevala gledalce z očarljivimi potezami, nad katerimi bi v lepoti umirala — brez golov. Rajše je igranje usmerila tako, da so napadaci res napadali, medtem ko so se lahko zanesli na trdno obrambo, ki se je res izkazala za veliko. Z obrambo, ki je svoj posej opravila tako temeljito, da si bolj ni bilo treba želeti, so bili napadali sproščeni, da so lahko na kakršenkoli način skušali priti do gola. In to jim je zaras dvakrat uspelo. Seveda

Triestina je proti razmeroma slabotni Juventus izbrala najboljše taktiko. Približno tako, kot ji je pomagala v tekmi proti Sampdoriji. In pri tem je izpadlo tako, da se lahko reče, da je Triestina bolj igrala ter je njena zmaga zaslužena. Juventus je hotela igrati kakor se spodobi velikemu moštву, lepo po neki izdelani tehniki in ne kar tjavendan. Toda izkazalo se je, da so njeni igralci za tako dobro igranje nedorasli, vsaj v nedeljo so se tako pokazali. Triestini pa ni bilo do tega, da bi zadovoljevala gledalce z očarljivimi potezami, nad katerimi bi v lepoti umirala — brez golov. Rajše je igranje usmerila tako, da so napadaci res napadali, medtem ko so se lahko zanesli na trdno obrambo, ki se je res izkazala za veliko. Z obrambo, ki je svoj posej opravila tako temeljito, da si bolj ni bilo treba želeti, so bili napadali sproščeni, da so lahko na kakršenkoli način skušali priti do gola. In to jim je zaras dvakrat uspelo. Seveda

Nekatera moštva, ki so se letos že dobro izkazala, so v nedeljo pokazala zelo slabo igranje, nekatera pa so igrala kot preropena, kar velja n. pr. za Torino, o katerem pač nihče ni mogel misliti, da se bo vrnil iz Neapla z obema točkama. Sploh pa so nedeljski rezultati v mnogem plod raz-

Jensen, ki je na tleh, je streljal drugi in zmagoviti gol za Triestino. Viola se je vrgel za zogo, ki je pa zletela v lepi paraboli čezenj v gol. Tudi Manente in Montico lahko samo zaprepaščena gledata, kako se bo zoga ustavila v mreži.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

ČE BI MOLČALI bi več koristili

Največji in najbolj zagrižen nasprotniki zmanjšanja nepetosti med Jugoslovijo in Italijo so kominformistični voditelji, ki bi imeli ves interese, da bi se zaradi sporov med obema državama, še bolj šopirili na svojih stoličkih, in da bi se izvajanje sporazuma uplivalo tudi na razmere pri nas in v Benetiji.

Proslava 110-letnice rojstva Simona Gregorčiča

V proslavo 110-letnice rojstva goriskega pesnika Simona Gregorčiča bo v soboto 16. t. m. v prostorih ZSPD v Ul. Ascoli št. 1/I. Gregorčičev večer s predavanjem o pesnikovem življenju in delu ter z letnicami iz njegovih del.

OBVEŠTILNO DVOLASTNIKOM

Prijave za sečnjo drv

Zveza neposrednih obdelovalcev zemlje iz Gorice javlja, da morajo vsi tisti dvolastnik-lastniki gozdov v Jugosloviji, ki bi v letošnji zimi želeli sekati drva, vložiti posebno prošnjo, kolikovano s 180 dinarji z dodatno 80 dinarjev za ostale stroške.

V Grojni bodo v kratkem imeli električno luč

Na eni izmed spomladanskih sej goriskega občinskega sveta je župan dr. Bernardis sporočil svetovalcem, da je ustregel zahtevi občinskega svetovalca tov. Pavlina in nekaterih drugih občinskih svetnikov, ki so zahtevali napeljavo električnega toka v Grojno. Takrat je tov. Pavlin tudi pripomnil, da upa, da ne bo treba pričetka del dolgo čakat. V resnici pa z deli ni so takoj začeli. Šele pred dnevi so pričeli polagati žice proti Grojni. Električno luč pa potrebujemo tudi v spodnjem Sečnjem in v Jazbinah. Ker je sveti luč na obeh blokih financarjev, ki jo lahko z majhnim trudom napeljavili tudi po vasi, za kar bi bili vsi občinski svetniki prav gotovo iz srca hvaležni.

Prostovoljna prodaja koruze

Pokrajinski kmečki konzorcij v Gorici obvešča prizadete poljedelce, da je bil dosežen sporazum za prostovoljno oddajo koruze v zakup. Konzorcij dalje sporoča, da bo na podlagj prošnje številnih interesentov ustanovil v Krminu in Romansu zbiralni center in da bo izplačal poljedelcem vsoto v znesku 3.000 lit za stot kot prejemku. V nadaljnjem obvestilu bodo javljene vse podrobnosti glede udeležbe pri zakupu.

PROMETNA NESREČA, KI JE TERJALA SMRTNO ŽRTEV

Padel je z višine 9 m in čez eno uro umrl

Pri padcu si je poškodoval nogo. Železni drobec ranil delavca Martina Krasu.

Calligaris je vozilo vrglo ob tla, toda prvi znaki so kazali, da se moč ni hudo poškodoval. Bil je ranjen na tliniku, vendar je zdravnik v Zagraju upal, da ne bo potrebno odpeljati ponorečenca v bolnico. Kasneje pa je moral Calligaris le v triško bolnico; nastopile so notranje komplikacije, zaradi katerih je ponorečenec delavec kmalu po svojem prihodu v bolnico izdihnil.

Izlet ZŠ na Staro goro v Ben. Slavoniji

Zveza slovenskih šol v Gorici organizira v nedeljo 17. oktobra izlet na Staro goro v Benetški Slavoniji. Vpisuje se na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli št. 1 do četrtka 14. t. m. Odhod ob 8. uri s Travnika. Cena 300 lir.

Prve tone aluminija iz tovarne v Kidričevem

Podjetje v Kidričevem osi med največje industrijske obmed največje industrijske objekte v Jugosloviji saj investicija za letošnji investicijski skupaj je vrednost okrog 15 milijard din. Tovarna zgradila je v redno obratovanje ce že prehaja v redno obratovanje in daje izredno čisto glinice. Pripravljuje pa tudi aluminij, načrta za zgraditev druge tovarne za elektralizacijo, ki bo proizvodna zmogljivost povečala od 15.000 na 30.000 ton aluminija letno in izboljšanje tovarne glinice na 90% no zmogljivost. Napreje pa delujejo tudi še posebne tovarne, čjejo zgraditi še posebno tovarno za to tovarna tudi v tem času neodvisna od uvoza.

Večerna šola za Irgovske vajence

Obveščajo se vsi trgovski vajenci in njih poslovalce, da bodo v Gorici kmalu odprli večerno šolo za izpopolnitev vajencev v njihovi stroki. Vpisovanja so vsak dan od 18.30 do 20. ure v Ul. Crispi 12. Priporočila se vsem poslovalcem, naj svojim vajencem omogočijo poseganje večerni tetajve. Tu se bodo mlad delavci izučili v svoji stroki in bo njihovo delo v trgovini brez dvoma uspešnejše.

Prvi dan pouka na višjih srednjih šolah

Včeraj so bile tako v ju-tranjski kot opoldanski urah goriske ulice nenasvado živalne. Djajki in dijakinje višjih srednjih šol, licejev in učiteljski so se vrnili v šolske prostore, se pozdravili s svojimi predstojniki in začeli novo šolsko leto.

KINO

CORSO. 17: «Sla po oblastih». B. Stanwyck. VERDI. 17: «Doga je na ker misariat», sodelujejo vsi italijanski komiki. VITTORIA. 17: «Javno tveanje». J. Fontaine. CENTRALE. 17: «Redei jopki Saskatichevan», baril film. A. Ladd. MODERNO. 17: «Raspasna brunetka». S. Pampaloni.

Kino na Crcinah

predvoja DANES 12. t. m. z začetkom ob 18. uri film: «V nedeljo se nestrelja»

Igralci: FERNANDEL - MARIA MAUBAN

S. KENNEDY Bil sem s Ku Klux Klanom

16 O bogi! V tvojo slavo in v našo dobro zahtevamo to v imenu onega, ki nas je naučil služiti in žrtvovati se za dobro! Amen!

«Amen!» smo odgovorili v zboru. Dva udarca s ključevom sta bila znak naj sedemo. «Sedaj uradno objavljam, da se ta klonklava klaverne št. 1 področja Georgije, pravilno začenja», je rekel Carovnik. «Kligrapp bo prečital imena oseb, ki so prošle za članstvo v Klanu, ki so bile izprašane in ki jih je Klোকan sprejel. Če kdo med vami vsa za vzrok, zaradi katerega bi človek, čigar ime se prečita, ne smel biti sprejet, naj to pove.» Ko je bilo čitanje imen končano brez pripomb, je ponovno spregovoril Carovnik.

«Sledeca točka: obvestila. Dobil sem pismo, ki ga je poslal brat H. F. Shaffer, E. C. (E. C. pomeni prevodu v «Višjem ciklop», op. ur.) iz Pensilvanije. Zdi se mi, da je neki bedast pokvarjenec po imenu Stetson Kennedy napisal kup neumnosti po naslovu «Speš moramo ukleniti Klan». Neko združbenje po vsej državi. Brat Shaffer je temu združenju žele poslati ognjevito pismo, v katerem jih je opozoril, naj pazijo, kaj delajo! Carovnik je zaklical: «Brat Kligrapp, vsem klavernam bos poslat ukaz, naj od članovce, ki so člani Ameriške legije, zahtevajo, da pazijo na to propagando in da jo obdolžijo kot komunistično ali si izmislite kaj podobnega.»

POHVALE «SRBECEMU PRSTU NA PETELINU»

«Zdaj pa pride nekaj prijetnejšega», je dejal Carovnik. «Brat Kligrapp, ti bos napisal uradno pohvalno pismo našemu cenjenemu bratu klavercu, policijskemu častniku Nashu, imenovanemu «Srbeci prst na puškinem petelinu». Ker je v pravljanju svoje dolžnosti ubil svojega trinajstega niggerja. Vstajte, brat Nash!»

Vstal je klaverec, ki so mu izpod klavenske kute gledale modre hlače policijske uniforme. Vsi so navdušeno pliskali, žvižgali in topotali z nogami. «Hvala vam», je dejal in sedel.

«Se dve pismi, brat Kligrapp», je nadaljeval Carovnik. «Eno pismo mestnega sodišča Rossu McClellanu. Pohvaliti ga je treba, ker je zapril niggerja, ki je bilo ženo poslali vrhovnega sodišča Bondu Almandu, ker je potrdil obsodbo. Povej jima, da sta njuna sklepa zmagata za nadmoč belih in da ustrezajo najboljši tradiciji klavovstva.»

Zdaj pa naj vam povem nekaj o širjenju Klana. Prejšnjo nedeljo sem dobil od županov in načelnikov policije v Waycrossu in Douglasvillu in od poveljnika gasilske službe in mestnih svetnikov iz Griffina, pa tudi od državnih usluž-

benec iz drugih krajev, prošnje za vstop v Klan. Dobil sem obvestilo iz New Yorka, da tam organizirajo Klan pod imenom «Klub krožnice». V Detroitu se novi Klan imenuje «Klavo zemlje samj». V Chicagu je spet 2900 aktivnih članov. Bivsim klavercem sem poslal vprašalne pole s plačanim odgovorom in z vprašanjem, ali ne bi spet žele stopti v Klan. 94 odst. je odgovorilo pritrdilno. Ni dvoma, Klan ima veliko bodnost, kot ima veliko pretoklost. Počival je nekoliko in nato pogledal po klaverni. «Ima kdo kaj povedati?» je vprašal.

«Vaše Veličanstvo, jaz sem klaverec Lanham iz družbe izvoščkov v Atlantiki. Obveščam vas, da smo v našem mestu vse sferje razen tleh izbrali v Klan.»

«Jaz predlagam, da prisilite te tri, da podpisajo, alj pa da jih odpustite!» je trmasto dejal Carovnik. Morda bo prišel dan, ko bo Klan v Atlantiki potreboval vsak taksi za kako nujno delo.»

REAKCIONARJI POMAGAJO REAKCIONARJEM

«Nasa naslednja naloga je politična akcija», je dejal Carovnik. «Ni vam treba reči, da je Klanov uspeh v politiki odvisen od moči. Če bomo nadaljevali s takimi uspehi pri razširjanju Klana, ste lahko prepričani, da se nam bodo politiki v čredah pridruževali. Jedli bodo iz naših rok, mi pa bomo diktrali pogoje.»

«Takoj vas moram opozoriti, da je politična naloga Klana številka 1 izvolitev Talmadgeja za guvernerja Georgije. Za propagandno tivo sem potrošil 8000 dolarjev in želim, da si z njim priljate žepa, preden se razjede in da ga izročite vašim prijateljem in sosedom.»

Vstal je visok klaverec in prosil za besedo. Na isti način mu je Carovnik dal besedo.

«S. W. Roper, E. C. Klaverna 297,» se je predstavil. «Menim, da bo brate zanimal razgovor, ki sem ga imel pretekli teden s Talmadgejem. Vprašal sem ga, katero bi bilo najpomembnejše sredstvo, da se Crncem prepreči glavoanje. On mi rekel, da ni besede, vzeti je le kosček papirja in na njem napisal eno edino besedo: «Samokres». On je hkrati objubil, da bo v primeru če bo izvoljen, dal Klanu proste roke v vsakem rasnem sporu, preden bi pozval policijo.»

Ciklop Roper je nato ob velikem aplavzu sedel. «Nasa druga najvažnejša politična naloga je v tem, naj bi sodnik Jim Davis s Skalnatne planine bil izvoljen v Kongres. Je nadaljeval Carovnik. «Vsakemu klavercu ukazujemo naj pristuhne vsemu, kar bi se dalo izkoristiti proti nasporniku in naj mi to neposredno javi.»

«Sedaj bomo čuh poročilo nasega cenjenega Kludda, da bomo splošnega T-maža Harrisona, ki je sicer znan kot zablaničarski evangelist in ki se je pravkar vrnil s kulirja v washingtonski kuloarjih.»